

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Statisztikai Osztály

MŰTRÁGYA ÉRTÉKESÍTÉS
2008. év

BUDAPEST
2009. május

Készült:
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Gazdaságelemzési Igazgatóság
Statisztikai Osztályán

Osztályvezető:
Dr. Vágó Szabolcs

Témafelelős:
Petőné Varga Éva
T: 06-(1)-476-3081
E-mail: petove@aki.gov.hu

Közreműködött:
Csoltai Veronika
Dankóné Seres Zsuzsanna

A kiadvány a 300/2007. (XI. 09.) Korm. rendeletben 1282/08 nyilvántartási számon kötelezően elrendelt jelentés alapján készült.

Az adatszolgáltatók a műtrágya előállításával, a mezőgazdasági termelőeszköz kereskedelemmel foglalkozó vállalkozások.

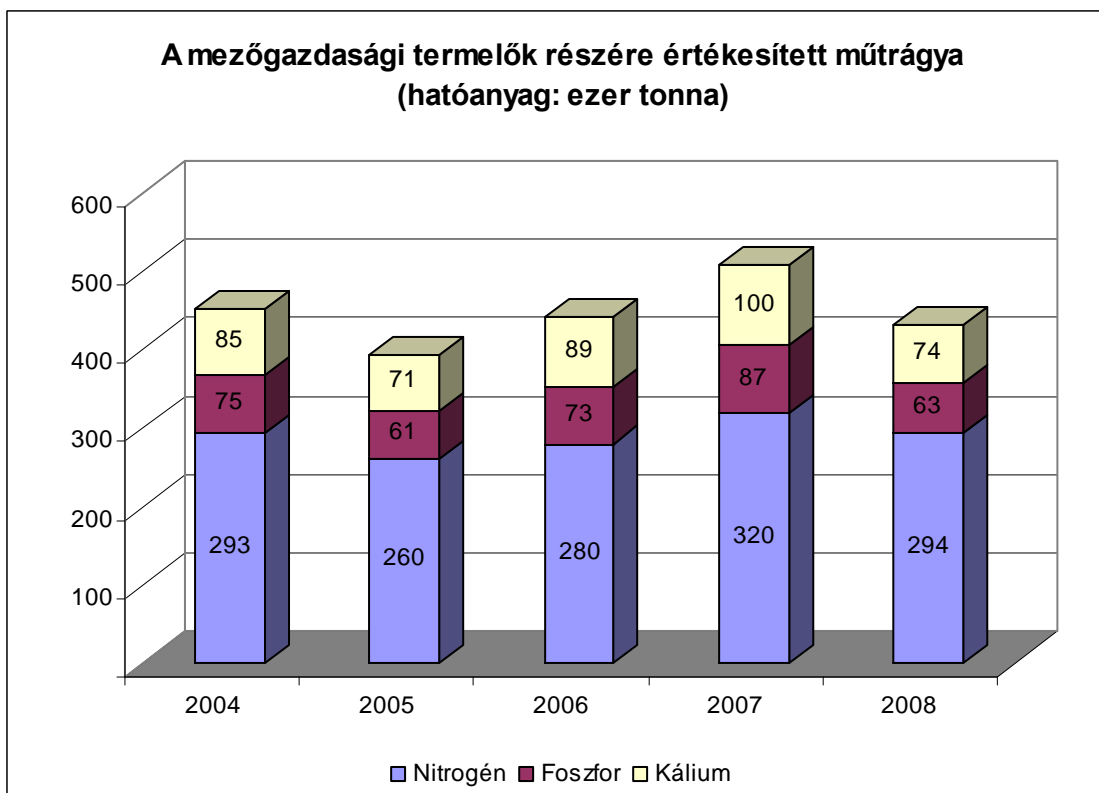
A jelentés a mezőgazdasági termelőnek, erdőgazdaságnak, egyéb közvetlen felhasználónak, valamint az ÁFÉSZ-eknek, gazda- és vegyesboltoknak értékesített műtrágyát tartalmazza.

A műtrágya értékesítés alakulása 2008-ban

2008-ban a mezőgazdasági terményárak a 2007-es rekord magasságból már visszaestek, de azt a műtrágyaárak nem követték. A 2007 végén kezdődött erőteljes árnövekedés folytatódott, és a műtrágyák értékesítési ára drasztikusan, több mint 60%-kal emelkedett az év során.

A csökkenő terményárak és a magas inputárak hatására a gazdálkodók lehetőség szerint takarékoskodtak a műtrágyával, összességében 15%-kal kevesebb műtrágyát vásároltak 2008-ban. Hatóanyagsúlyban számolva, a nitrogén alapú műtrágyák volumene 8%-kal, a kálium és a foszfor műtrágyák volumene nagyobb mértékben, 26 illetve 28%-kal esett.

A mezőgazdasági termelők 2008-ban, természetes súlyban számolva összesen 1,2 millió tonna, hatóanyagsúlyban számítva 431,3 ezer tonna nitrogén, foszfor, kálium műtrágyát vásároltak, amelynek 68%-a (294 ezer tonna) nitrogén, 15%-a (63 ezer tonna) foszfor, 17%-a (74 ezer tonna) kálium.

Az egyszerű műtrágyák volumene kevésbé (9%-kal), az összetett műtrágyák volumene erőteljesebben (24%-kal) csökkent 2007-hez képest.

Az egyszerű műtrágyák körében legdrasztikusabban, 67%-kal a foszforműtrágyák vásárlása esett vissza, a kálium műtrágyák 30%-kal, míg a nitrogén műtrágyák értékesítése kisebb mértékben, 6%-kal csökkent. A nitrogén alapú műtrágyák mérsékeltebb csökkenését magyarázza, hogy a nitrogén tipikusan tavaszi felhasználású műtrágya, tehát beszerzése abban az időszakban történt, amikor még nem csökkentek erőteljesen a terményárak, ugyanakkor a nitrogénnel lehet legkevésbé takarékoskodni, mert a talajból kimosódik és a növényi kultúrák azonnal megérik a hiányát. A foszfor és kálium műtrágyák inkább az őszi idényben

használatosak, és ha a korábbi években megfelelő volt a talaj tápanyag-ellátottsága, akkor a foszfor és kálium műtrágyával lehet spórolni, mert az megmarad a talajban.

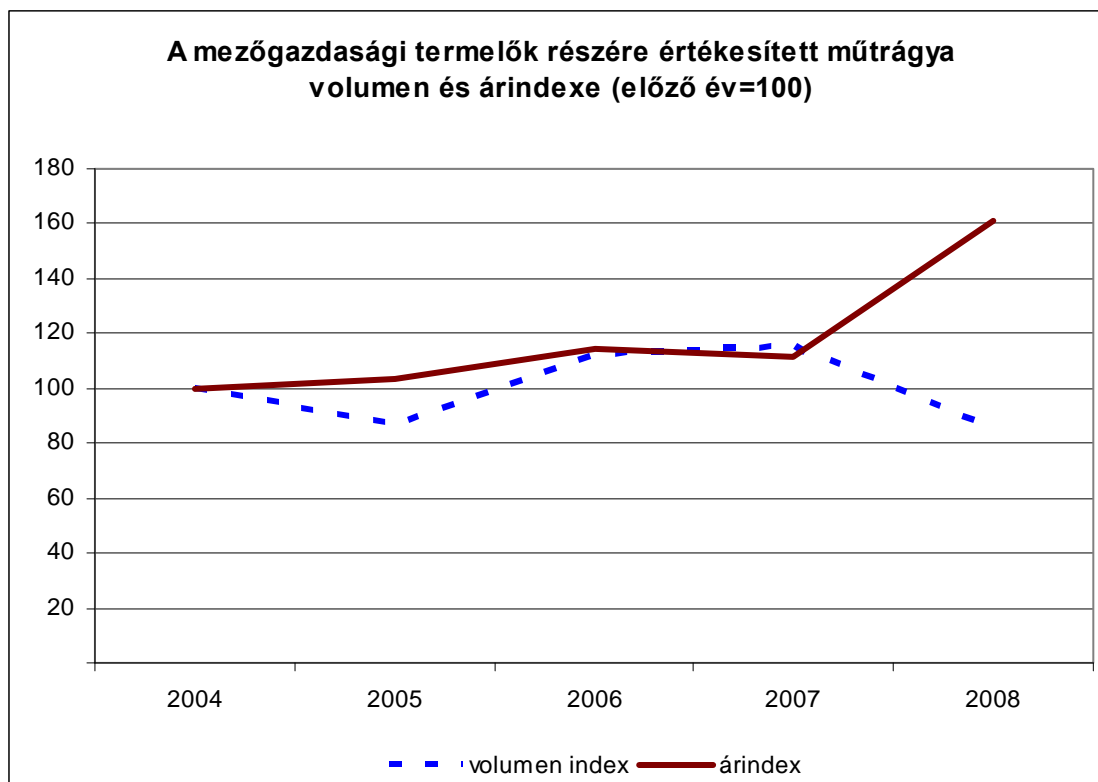
Az összetett műtrágyák körében kiegyenlítettebb volt az értékesítés a hatóanyagtartalmat tekintve. A nitrogén hatóanyag volumene 80%-a, a foszfor hatóanyag 73%-a, a kálium hatóanyag volumen 76%-a a 2007. évinek.

Az éves átlagban 60%-ot meghaladó áremelkedés hatására, a termelők 40%-kal költöttek többet műtrágyára, összesen 107,2 milliárd forintot tett ki ez a költség. A teljes összeg mintegy 60%-át egyszerű műtrágyák, 38%-át összetett, 2%-át pedig egyéb, nem NPK alapú műtrágyák beszerzésére fordították.

A nitrogén tartalmú egyszerű műtrágyák ára átlagosan 43%-kal, értéke 35%-kal emelkedve, megközelítette a 60 milliárd forintot, melynek meghatározó részét, 56%-át az ammóniumnitrát, 26%-át pedig a mészammónsalétrom tette ki. Jelentős volt még a nikrol és a nitrosol műtrágyák forgalma is.

A foszfor és a kálium tartalmú egyszerű műtrágyák ára több mint kétszeresére emelkedett, ennek hatása jelentkezett a foszfor forgalmának 67%-os illetve a kálium forgalmának 30%-os visszaesésében. A foszfor esetében árnyalja a képet, hogy a 11% nitrogén, 52% foszfor tartalmú monoammónium foszfát (MAP) egyre nagyobb teret hódítva, mindinkább kiszorítja a hagyományos foszfor műtrágyát, a szuperfoszfátot.

Az összetett műtrágyák átlagos áremelkedése 87% volt. Ebben a körben legnépszerűbb az NPK 15-15-15%-os összetétel, amely az összetett műtrágyák forgalmának a negyedét adta. A második legnépszerűbb az NPK 8-20-30%-os összetétel 10%-os részesedéssel, a harmadik legnagyobb forgalmú összetett műtrágya a MAP (NP 11-52%) 8%-os részesedéssel.

A műtrágya értékesítés alakulása hatóanyagban* (2004-2008)

tonna

Megnevezés	2004	2005	2006	2007	2008
Egyszerű műtrágyák összesen	284 936	257 005	279 898	313 288	284 144
Ebből: Nitrogén	247 095	228 489	242 149	274 482	258 047
Foszfor	3 936	1 653	2 760	2 543	834
Kálium	33 905	26 863	34 989	36 263	25 263
Összetett műtrágyák összesen	167 633	135 157	161 418	194 046	147 190
Ebből: Nitrogén	45 814	31 928	37 476	45 304	36 262
Foszfor	70 981	59 058	69 765	84 636	61 992
Kálium	50 838	44 171	54 177	64 106	48 936
NPK műtrágyák összesen	452 569	392 162	441 316	507 334	431 334
Ebből: N (Egyszerű+összetett)	292 909	260 417	279 625	319 786	294 309
P (Egyszerű+összetett)	74 917	60 711	72 525	87 179	62 826
K (Egyszerű+összetett)	84 743	71 034	89 166	100 369	74 199

A műtrágya értékesítés alakulása értékben* (2004-2008)

millió forint

Megnevezés	2004	2005	2006	2007	2008
Egyszerű műtrágyák összesen	34 296	31 111	40 374	47 655	64 516
Ebből: Nitrogén	31 223	28 620	36 360	43 781	59 030
Foszfor	530	230	714	433	318
Kálium	2 543	2 261	3 299	3 441	5 167
Összetett műtrágyák összesen	19 060	15 484	22 067	28 859	40 966
NPK műtrágyák összesen	53 356	46 594	62 440	76 514	105 482
Egyéb*					1 643
Összesen	53 356	46 594	62 440	76 514	107 125

*nem NPK műtrágya

*A táblázat a mezőgazdasági termelőnek, erdőgazdaságnak, egyéb közvetlen felhasználónak, valamint az ÁFÉSZ-eknek, gazda- és vegyesboltoknak értékesített műtrágyát tartalmazza.

A műtrágya értékesítés változása hatóanyagban*
(tonna)

előző év=100%

Megnevezés	2004	2005	2006	2007	2008
Egyszerű műtrágyák összesen	100,0	90,2	108,9	111,9	90,7
Ebből: Nitrogén	100,0	92,5	106,0	113,4	94,0
Foszfor	100,0	42,0	167,0	92,1	32,8
Kálium	100,0	79,2	130,2	103,6	69,7
Összetett műtrágyák összesen	100,0	80,6	119,4	120,2	75,9
Ebből: Nitrogén	100,0	69,7	117,4	120,9	80,0
Foszfor	100,0	83,2	118,1	121,3	73,2
Kálium	100,0	86,9	122,7	118,3	76,3
NPK műtrágyák összesen	100,0	86,7	112,5	115,0	85,0
Ebből: N (Egyszerű+összetett)	100,0	88,9	107,4	114,4	92,0
P (Egyszerű+összetett)	100,0	81,0	119,5	120,2	72,1
K (Egyszerű+összetett)	100,0	83,8	125,5	112,6	73,9

A műtrágya értékesítés változása értékben*
(millió forint)

előző év=100%

Megnevezés	2004	2005	2006	2007	2008
Egyszerű műtrágyák összesen	100,0	90,7	129,8	118,0	135,4
Ebből: Nitrogén	100,0	91,7	127,0	120,4	134,8
Foszfor	100,0	43,5	310,2	60,6	73,5
Kálium	100,0	88,9	145,9	104,3	150,2
Összetett műtrágyák összesen	100,0	81,2	142,5	130,8	142,0
NPK műtrágyák összesen	100,0	87,3	134,0	122,5	137,9
Egyéb*					
Összesen	100,0	87,3	134,0	122,5	140,0

*nem NPK műtrágya

*A táblázat a mezőgazdasági termelőnek, erdőgazdaságnak, egyéb közvetlen felhasználónak, valamint az ÁFÉSZ-eknek, gazda- és vegyesboltoknak értékesített műtrágyát tartalmazza.

Műtrágya értékesítés cikkelemenként
A fontosabb egyszerű műtrágyák
2008. év

Megnevezés	Hatóanyag-tartalom %	Természetes súlyban	Hatóanyagban	Érték folyó áron (ÁFA nélkül)
		tonna		ezer Ft
Nitrogén műtrágyák összesen		817 731	258 047	59 030 222
Ammóniumnitrát	34,0	438 866	149 214	33 336 452
Mészammonsalétrom	27,0	230 547	62 248	15 410 150
Ammóniumsulfát	20,5	7 086	1 781	523 110
Karbamid	46,0	30 065	13 830	2 686 054
Cseppfolyós ammónia	37,0	1 812	670	112 453
<i>Egyéb nitrogén műtrágya</i>		<i>109 356</i>	<i>30 303</i>	<i>6 962 003</i>
DASA	26,0	328	85	21 758
Fertisol 23	23,0	2 007	462	82 668
Kalcium nitrát 15	15,0	761	114	74 503
Mikramid	45,0	50	23	9 078
Nikrol 28	28,0	54 942	15 382	3 305 574
Nitrosol 28	28,0	19 273	5 397	1 336 229
Nitrosol 30	30,0	14 812	4 444	1 004 714
Sulfammo	30,0	862	259	117 462
Foszfor műtrágyák összesen		3 687	834	318 446
Szuperfoszfát	20,4	3 134	639	243 386
<i>Egyéb foszfáttartalmú műtrágya</i>		<i>553</i>	<i>195</i>	<i>75 060</i>
Hyperfoszfát	26,0	182	47	13 605
Kálium műtrágyák összesen		43 348	25 263	5 167 481
Kálium-klorid	60,0	38 840	23 304	4 537 404
Kálium-sulfát	50,0	1 751	876	270 851
Kálium-nitrát	46,0	1 126	518	240 443
<i>Egyéb kálium műtrágyák</i>		<i>1 631</i>	<i>565</i>	<i>118 783</i>
Patent-káli	30,0	867	260	76 310
Korn-káli	40,0	760	304	42 191
Összetett műtrágyák összesen		311 406	147 190	40 966 165
Egyszerű és összetett műtrágyák összesen		1 176 173	431 334	105 482 314
Egyéb, nem NPK műtrágyák összesen				1 642 967
Egyszerű, összetett és egyéb műtrágyák összesen		1 176 173	431 334	107 125 281

A táblázat a mezőgazdasági termelőnek, erdőgazdaságnak, egyéb közvetlen felhasználónak, valamint az ÁFÉSZ-eknek, gazda- és vegyesboltoknak értékesített műtrágyát tartalmazza.

Műtrágya értékesítés cikkelemenként
A fontosabb összetett műtrágyák
2008. év

Összetett műtrágyák hatóanyag százaléká			Természetes súlyban	Hatóanyagban			
N	P	K		N	P	K	Összesen
			tonna	tonna			
15	15	15	98 567	14 785	14 785	14 785	44 355
8	20	30	29 819	2 385	5 964	8 946	17 295
11	52	0	24 723	2 737	13 011		15 748
8	24	24	19 589	1 567	4 701	4 701	10 970
8	21	21	13 454	1 076	2 825	2 825	6 727
16	12	14	8 194	1 311	983	1 147	3 441
18	46	0	6 723	1 210	3 093		4 303
16	27	7	6 243	999	1 686	437	3 122
0	10	24	5 443		544	1 306	1 851
16	16	16	4 923	788	788	788	2 363
10	46	0	4 342	434	1 997		2 432
12	12	12	4 224	507	507	507	1 521
20	10	0	4 090	818	409		1 227
0	10	28	3 562		356	997	1 354
5	10	30	3 533	177	353	1 060	1 590
7	11	14	3 270	229	360	458	1 046
7	10	32	2 477	173	248	793	1 214
12	24	0	2 143	257	514		771
8	15	15	2 050	164	308	308	779
9	23	30	2 015	181	463	605	1 249
14	13	5	1 870	262	243	94	598
10	20	10	1 809	181	362	181	724
9	9	18	1 683	151	151	303	606
7	15	16	1 654	116	248	265	629
4	10	24	1 582	63	158	380	601
14	10	20	1 486	208	149	297	654
6	12	24	1 461	88	175	351	614
18	25	0	1 390	250	348		598
15	5	0	1 287	193	64		257
15	10	10	1 268	190	127	127	444
19	26	0	1 217	231	316		548
5	10	22	1 182	59	118	260	437
41	0	0	1 167	478			478
3	22	0	1 083	32	238		271
18	7	7	1 019	183	71	71	326
4	12	12	986	39	118	118	276
5	14	28	986	49	138	276	463
6	26	30	941	56	245	282	583
0	10	18	938		94	169	263
10	11	16	902	90	99	144	334
Egyéb összetett műtrágyák			36 111	3 630	4 826	6 270	14 726
Összetett műtrágyák összesen			311 406	36 262	61 992	48 936	147 190

A táblázat a mezőgazdasági termelőnek, erdőgazdaságnak, egyéb közvetlen felhasználónak, valamint az ÁFÉSZ-eknek, gazda- és vegyesboltoknak értékesített műtrágyát tartalmazza.